

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények külföldiek.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirdetések és ezeknek díjai, valamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Emlékezzünk Szent István Királyról!

A nagy, a szent Király emléke felülül lelkünkben minden évfordulón. Glóriába övedzetten látjuk nemes alakját kibontakozni a multnak halvány távolából s úgy tetszik nekünk, hogy az a nagydöbéli távolság, mely a hajdant a jelennel összeköti, sem meg nem kicsinyítette az Ő alakját, sem meg nem kevesbitette az Ő érdemeit.

S lehetséges volna-e az, hogy Szt. István király emléke valaha kiveszne a nemzet szívéből, lehetséges volna-e az, hogy a nemzet a Magyar Királyságnak megalapítását másnak valakinek s nem Őneki tulajdonitana? — Mig a nemzet hazafias belátással tud gondolkozni és cselekedni, mig a nemzet az ősök és hősök tettein felbuzdulni tud s szent kegyelettel tudja azok emlékezetét lelkébe visszaidézni, mig saját történelmét megtudja becsülni: addig okunk nem lehet feltételezni azt, hogy a nemzet a szent király évfordulója iránt közönyös volna, ne szentelne néhány pillanatot ebben a dicső, 900 éves Magyar királyságban, — halhatatlan megalapítója István, első magyar király emlékének. — Mig ezt teszi s tenni fogja, addig érdemes s lesz érdemes a nemzet a jövő életre; mert a mely nemzet

nagyjait nem becsüli, nem méltó a jövőre.

* * *

A keresztény vallás meghonosításában rejlik Szt. István összes elévülhetlen érdeme. — Nagy bölcsen és elégkorán belátta, hogy a kalandozásoktól, a hódítási vágy izgalmaitól megrongált nemzet önmaga alatt ássa a végzetes sirt, mentőszerről gondoskodott s hathatósabban alig ajánlhatott volna a nemzetnek a keresztény vallás tanainál, mely vallásnak törekedett is megnyerni a különben hosszú életre hivatott, egyéni nemes tulajdonokkal felruházott magyar népet. — Saját megkeresztelkedését példa gyanánt állította a nemzet elé, mit, a fejedelmét tisztelő nép nem hagyott figyelmen kívül, hanem a nemes példán felbuzdulva hajtott fejet és térdet a nemzet sokadalma a szent kenet isteni erejének. — A malaszt, mely a keresztény vallás felvételével betöltötte a lelkeket és sziveket: eltompította a szomszéd népek mellének irányzott nyilak és dárdák hegyét; kihullottak aczélos markaikból az idegen birtok meghódításáért annyiszor megforgatott súlyos buzogányok s helyettük „egy könyv, a szentírás adatott kezükbe, mely könyv nagy-szerű tartalmának véghetetlen gazdagságával maga elégséges arra, hogy a jónak

utolsó szikráját a pusztulástól megmentse és századok után a világot besugárzó fényárrá növesse.”

Kétségtelen, hogy a magyarnak vérével kellett meghódítania a Hazát, de az is tagadhatatlan, hogy a keresztény vallás szent tana Isten és emberszeretetével hódította meg a magyarnemzetet e Hazának. — Ez a vallás szoktatta le a magyart folytonos kalandozásairól, ez szüntette meg az áldatlan viszályokat, melyek Szt. Istvánig a magyar és a szomszéd nemzetek között fennállottak. E vallás jelölte meg az „enyém és tied“ közt húzódó határt, mi a tulajdonjog szentségét a nemzet közszellemébe vitte át; — ez hozta öntudatra a saját vagyonnak megvédését s más birtokának megbecsülését. A tulajdonjog szentségének jogérzete állandó otthontartózkodásra utalta a magyart s a helyhez kötöttség a Haza földjének becsét fokozta, mely becsérzetből a Magyarnemzetnek egyik legnagyobb erénye: a hazaszeretet gyönyörűsége virága fakadt. A hazaszeretet virágából, e Hont mindenkor féltékenyen őrző s megvédő önfeláldozó vitézség gyümölcse fejlődött ki.

A keresztényvallás állandósító, szelidítő, erősítő és művelő hatása nélkül hol volna a magyar? — Ott, ahol az ókor népei: — csakis a történelem lapjain feljegyezve.

TÁRCZA.

De árva lett . . .

De árva lett a lakásom
Te nélküted kis angyalom!
Gondolsz-e rám, távol tőlem
Szép szerelmem, üdvösségem?!

Hallod-e a kicsi fecskét
Mint csicsergi bus énekét,
Eresz alatt, kicsi fészken?!
Párjáért sir ez is, szegény!

Én is árva fecske vagyok,
Szemeimben könnyesepp ragyog!
Nincs nappalom, nincs éjjelem:
Rád gondolok mind szüntelen!

Ha felhő száll errefelé:
Egy édes szót lehelj belé;
Egy édes szó, — nekem elég,
A szived hogy enyém-e még?

Réthy László.

A tüdősorvadásról.

Irta: Dr. Ehrlich Dávid.

A tüdősorvadás vagy tüdővész története a legrégebb időkbe nyúlik vissza. Már az ó-korban ismerték az emberiség e pusztító ellenségét, de a betegség okát, természetét és lefolyását egyhamar kifürkészni nem voltak képesek. Csak midőn a betegségekben elhalt emberek testét kezdték felbontani, kaphattak némileg tisztább képet e betegség mivoltáról is. Midőn a 19. század közepe táján Bréhmer a tüdővészről azt állította, hogy

gyógyítható betegség, még akkor az orvosok között kevés hívőre talált, holott ma senki sem kételkedik a tüdővész gyógyíthatóságában.

Koch Róbert 1882-ben a gümőkór bacillusát fedezte fel, a mely tény új korszakot teremtett a tüdővész történetében is. Tudjuk, hogy a tüdősorvadás fertőző betegség, mely a betegről az egészségesre is átvihető. A fertőzés anyaga a gümöbacillus, a mely a beteg megszáradt és elporladt köpetéből a levegőbe kerül és a lélegző szervek által az ember szervezetébe vitetve, a hörgőkbe vagy a tüdőcsucsba hurutot idéz elő. A tüdőcsucok leginkább alkalmasak arra, hogy a bacillusok benne megfészkeljenek, mivel a tüdőcsucok legkevésbé vesznek részt a lélegzésben és mivel ott a belélegzés nagyobb erővel történik, mint a kilélegzés. A bacillusok a tápanyagokba (tej) jutva, a tápcső közvetítése által is juthatnak a szervezetbe. A tüdővész gyógyítható, de gyógyíthatóságának első feltétele, hogy ideje korán felismerjék és kezelés alá kerüljön; gyógyulást mindenütt érhetünk el, hol kedvező egészségügyi viszonyok és szakszerű kezelés állanak rendelkezésre; ezen feltételeket leginkább oly megfelelően vezetett intézetekben találhatjuk meg, melyek kizárólag, tüdővész beteget fogadnak be. A hol lehet a tüdőbeteget együvé fektessük és különítsük el a többi betegtől; ez megkönnyíti a közegészségi intézkedések keresztül vitelét, különösen a bőséges szellőzést.

Melyek azon jelenségek, melyekből a tüdővést megállapíthatjuk?

Köhögés soha sem hiányzik tüdővésznél, a mely eleinte száraz, gyakori, később pedig köpet kiürítéssel jár. A köhögési rohamok néha oly makacsok, hogy hányást idéznek elő. Reggel és este többet köhögnek a betegek, mint napközben. A köpetben megjelenő úgynevezett ruganyos

rostok, valamint a Koch féle bacillusok egész biztossággal megállapítják a tüdővész jelenlétét. A köpet lehet véres is, a kiköhögött vér majd néhány csikban, majd nagyobb gomolyokban található, máskor tiszta vér ürítetik ki, melynek mennyisége néhány evőkanálnyi és egy liter között ingadozik. A véres köhögést többnyire a szegycsont táján fellépő melegségi érzet előzi meg. A vérköpés többnyire megrendítő hatással bír a tüdővész betegekre, kik különben bajukat mindig jobb színben látják, mint a milyen valóban. Nem minden tüdővész betegnél jelentkezik a vérköpés. Sok esetben ez képezi e szomorú betegségnek első jelét. A vérköhögés jelentősége többnyire a vérvesztés fokától függ. A mellkas alsó részén jelentkező fájdalmak a köhögésnél erősen működő hasi izmok és rekeszizom tapadási helynek felelnek meg és éppen ezek erélyes működése által vannak feltételezve.

A láz a tüdővésznél leggyakoribb és legállandóbb tünete. A hőemelkedés (40 fok) mely főleg az esti órákban észlelhető, mutatja, hogy a tüdőben roncsoló folyamat van készülében. A láz eltart heteken, hónapokon át, kétségbeejtő egyformasággal, éjjeli izzadással. Az ily menetű láz éppen a betegségtől kölcsönözte sorvasztó láz elnevezését. Gyakori tünet a gyomor és a bélhurut, hasmenések, különösen a betegség vége felé, továbbá lesóványodás, melyet előidéznek a láz, hasmenés, bököpet, vérköhögés, izzadás. Valamennyi szövet, de különösen a zsírszövet elpusztul. A test súlya csökken, mit az emésztési zavarok, megváltozott légzési viszonyok és a nyirkrendszer megbetegedése is előidéz. Valódi javulás a tüdővész betegeknek csak akkor mutatható ki, ha a test súlya gyarapodik.

Tüdővészesek izzadásának okául felvehetjük a vérben való szénsav-felhalmozódását, mivel a

— A szomszédokkal állandó viszályban élő nemzet, miként ért volna reá erős és virágzó államot alapítani? — miként volt volna képes megritkított soraival a később végveszélylyel fenyegető tatár és törökhordáknak ellentállni?

A keresztényvallás terelte népünket a békés állami élet sorompói közé, — adott a nemzetnek erőt, hogy a pogányság fölött győzedelmeskedjék s hogy fennállhasson annyi szekulumon át. — Azonban az önzés vádjá illetve minket, ha a 900 éves nemzeti nagy munkát csupán a keresztény vallás javára írják. Vallási türelmességünk, felebaráti szeretetünk és tiszteletünk nemcsak megengedi kijelentésünk, hanem készséggel el is ismerjük, hogy Magyarországot erőssé és hatalmassá tenni az utóbbi századokban — más felekezetek is igyekeztek, kivették részüket ök is abból a hazafiasmunkából, melynek e Hon minden hű fia és leánya önzetlen kötelességérzettel tartozik úgy az anyagiak, mint a szellemiek terén.

* * *

Augusztus 20-án, mikor a nemzet szt. István király emlékeztetése ünnepet ül, hálátlansággal illetnők a történelem e nagy alakját, ha hazafias kegyeletben egybe nem olvadna e Honnak minden lakója, mert első koronás királyunk nemcsak tisztán a magyaroknak, hanem nyelv és vallásra való tekintet nélkül mindazoknak alkotott államot, akik e Hon határain belül laktak és laknak. Szt. István koronája egyesít bennünket egy nemzettestté, e dicső korona égise alatt élvezzük nyugodtan jogainkat, szt. István jogára tesz minket a lörvény előtt egyenlő jogu polgárokká. Ha ez így van, egyenlő hálával és tisztelettel tartozunk a nagy király emléke iránt viseltetni.

Nagyon találóan mondja azért Lecordaire egyik levelében: „A történet egy halhatatlanná lett kor emléke. Általa egymáshoz közeledtek a nemzedékek és bármely hirtelen tűnnek fel vagy le, a z e m-

tűdő légzése hiányos, némely esetben, hol csak az egyik tüdőben vannak apró üregek, az izzadás is csak egy oldalon fordul elő. Sok tüdővész ember hivatását pontosan teljesítheti, daczára annak, hogy a tüdejében szomorú változások mennek végbe. Más esetben hónapokig, sőt évekig, mint fekvő beteg sínlődik a szegény tüdővész beteg és várja szenvedésének végét, melyektől csak a halál váltja meg. Nem ritkán látjuk, hogy a tüdővészesek szellemileg tulszárnyalják embertársaikat; szellemi képességük ép marad mind végig. Az élethez nagyon ragaszkodnak és a jövőre nézve különféle tervekkel szoktak foglalkozni.

A tüdővész lefolyásának időtartamára nézve lehet kétféle: heveny és krónikus. A heveny tüdővész egyhuzamban folyik le egy-néhány hónap alatt. A láz itt azonnal rövid idő alatt igen nagy fokot ér el, éjjel izzadásokkal, az érverés kiesi és gyors, gyakori és makacs köhögés, étvágytalanság, eleinte székrekedés, később hasmenések lépnek fel. A betegek rohamosan lesoványodnak erőtlenné, az ágyat nem képesek elhagyni, a testen felfekvésű sebek lépnek föl, a betegek az általános kimerülés folytán elhalnak. A krónikus alakja a tüdővésznek nem fejlődik a hevenyéből, hanem lassan kifejlődik: lassu lefolyásu, hónapokig sőt évekig elhúzódik. A krónikus eseteknél néha látjuk, hogy az állapot megállapodik, nem lesz rosszabbá, néha gyógyulás állhat be, mely persze csak viszonylagos.

A tüdővész fertőző lényege mint említettük, a Koch-féle gümöbacillus tovaerjedése által van feltételezve, a mely a betegek köpetében van, innen megszáradva a levegőbe és az egészséges ember légzőszervei által a tüdőbe jut. Azon kell tehát lennünk, hogy a tüdővészesek köpétét ne engedjük megszáradni, a beteg tehát ne köpjön sem a földre, sem a zsebkendőjébe, hanem egy

lékezet tűzhelyénél mutatják azon egységet, mely lelki rokonságukat jellemzi.“ Kölcsey pedig ekkép inti a magyart: „Minden nemzet, mely elmúlt korai emlékezetét semmivé teszi, vagy semmivé lenni hagyja, saját nemzeti életét gyilkolja meg.“ Garay így buzdit:

„A lelkes eljár ősei sirlakához,
S gyujt régi fényél uj szövétneket.
S ha a jelennek halványul sugára:
A régi láng ragyogjon fel honára!“

Veverán István.

Tanács ülés.

Városunk előljárósága e hó 13-án tanács ülést tartott, mit elnök megnyitván, a jkv. hitelesítésére Temesközy Gerzson és Lukács Gyula tanácsnokokat kérte föl.

A gyűlésnek igen fontos tárgya volt, elbirálni Jablonszky Ferencz megbízott műépítész által készített s az új városháza építésére vonatkozó tervezeteket.

Jablonszky bemutatta a tervezeteket, melyeket itt a helyszínen, az előljáróság közbejöttével, a szükségletekhez képest készített el.

Máthé felolvasta a tanácsgyűlés határozatát, melylyel a műépítész a tervezet elkészítésével megbízott, azután felkérte Jablonszky műépítészt a tervezet ismertetésére.

Jablonszky előadta eddigi működésének eredményét, kimerítően ismertette a tervezetet, mely szerencsés megoldása az építkezésnek.

E szerint az épület hátra tolódik a mostani hátsó régi épület hátulso fala mögé, E alakban, frontjával végig a telken, a régi városháza felé, a róm. kath. templom kerítésfalával egy vonalban, úgy, hogy a régi épület addig nem bontatik el, míg az új fel nem épül teljesen. Az új épület két szárnyat nyer két felől, melyeknek végeitől, mintegy 14 öl marad még el a czeglédi ut mentén, piacznak, vagy sétatérnek, — ide aztán építtetnék föl a járásbiróság épülete, annak idején.

Az épület alján köröskörül bolt helyiségek terveztettek, négy bérlő részére lakosztályokkal, mely lakások azonban a bolthelyiségek teljes kihasználását nem gátolnák. A piactér pedig megnövekszik s ez által annak végleges rendezése is megoldatik.

jól elzárható edénybe, melyben víz van, a köpetet az edényben desinficiálni is kell, a mit tiszta alkohol vagy 5%-os carbollal lehet elérni. Az élelmiszereket illetőleg is tétessenek óvintézkedések, nevezetesen a vágóhidon és tehenészetek állatai gyöngykórságra vizsgáltsanak meg, a tejet pedig mindig csak forralás után szabad inni.

Tüdővészesek szülőktől származott gyermekekre nézve az óvintézkedések már a születésnél tognatosittassanak. Ha a tüdővészesek anyja csak a betegség kezdeti stádiumában van és a csecsmirigyek nincsenek kórosan elváltozva, úgy rövid ideig szoptathatja gyermekét, később azonban egészséges dajka szoptassa a csecsemőt. Felőtt gyermekek a testet edző nevelésben részesüljenek, a hideget szokják meg, ledörzsölések, hideg zuhanyok használata által, főképp szabadban tartózkodjanak, a friss jó levegőn. Tüdővészesek gyermekei lehetőleg faluhelyen tartózkodjanak. A hálószoba legyen elég nagy, száraz, jól szellőzhető, szóval a közegészség követelményeinek mindenben megfelelő. A táplálék legyen jó, az ily gyermeket a sok evéshez kell szoktatni. A tej legyen egyik fő táplálék. A hideg zuhanyok 20—40 másodpercig alkalmaztsanak, ezek mély légvételeket váltanak ki s így mint tüdőgimnastica hatnak. Süritett levegő behelégzése is erősíti a tüdőt. A tüdővészesek szülőktől származott gyermekek ne válasszanak ülő életmódot követelő hivatást, hanem olyat, mely mellett a szabad levegőn tartózkodhatnak; ilyen például a mezőgazdaság.

A tüdővészesek szülőktől származott fiuk ne nőszüljenek, mert a házias élet sokszor ártalmas az amugy is tüdővész iránt inkább fokékony gyenge szervezetnek.

A tüdővészesek betegeknek jó levegőre van szükségük, mely alatt oly levegőt kell érteni, melyben sem bacillusok, sem más gyulladást

A bemutatott tervezet egyhangulag elfogadottat és a közgyűlés elé elfogadás végett javasoltatik.

Jablonszky megbízott a költségterv elkészítésével, melylyel mintegy 4 hét alatt fog elkészülni.

Itt említjük föl, hogy daczára a felsőbb hatóság szorgalmazásának, a közszükséglet kívánalmainak, a kedvező pénzviszonyoknak, az olcsó építkezési lehetőségnek, a dolog megérett, kiforrt állapotának, hang emelkedik az építkezés ellen, a Richter féle telek eladása s a régi városháza helyén való építkezés mellett.

Ez a hang onnét jő, a honnét a polgári iskola ellen is jött. Kiméretből nem nevezük meg a forrást, mert azok a hangok csak a népszerűség kieroszakolására szolgálhatnak, a nehéz dolgok elől való kitérés szempontjából.

Alkalom adtán rátérhetünk még.

Polgári iskolaszéki ülés.

A polgári iskolaszék e hó 13-án ülést tartott, Komáromy József elnöklete alatt, ki is bemutatta Papp Sándor által készített, a polgári iskolai igazgató részére tervezett lakház és a szolgakakás épületéről készített tervrajzokat és költség-számítást, melyek megvizsgáltattak s a melyekről Jablonszky műépítész is nagy elismeréssel nyilatkozott.

E szerint az igazgatói lak költség előirányzata 9773 k. 96 f. a szolgakakás költség előirányzata 3989 k. 80 f., az utóbbi épületben bennfoglaltatik a tűzifa és szénraktár és egy szerkamra is, így az összes építkezés 13763 kor. 76 fillérbe kerülne.

Minthogy a polgári iskola teljes felépítésére 112000 korona van előirányozva, ebből a fentebb említett lakások is kikerülnének és minthogy tanácsosabb ezt az építkezést is most keresztül vinni, minthogy az igazgatónak és szolgának lakbér illetményeket fizessünk és még is csak kell majd építkeznünk, — minthogy ezen épületekre a vályogt nem érinti, az iskolaszék az építtetést és a bemutatott tervezetet a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Szózat!

A magyar nemzethez!

Kossuth . . .

Érzitek-e a forróságot, mely e névből izzik felétek?

előidéző anyagok nincsenek, a mely körülmény fontos a betegek tartózkodási helyének megválasztásánál.

A tüdővészesek emésztőszervei rendszerint gyenge működésűek, ezért kell a betegnek többször napjában enni, de mindannyiszor csak keveset. Czélszerű a tüdővészeseknek emésztőszerveihez mértén külön étlapot előírni. A reggeli legyen 7 órakor: fehér kenyér vajjal vagy mézzel és $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ liter tej. 10 órakor 1 pohár tej. Az ebéd legyen 1 órakor, mely álljon egynéhány husételből, főzelék és 1—2 pohár borból. 4 órakor 1 pohár tej és vajas kenyér, 7 órakor sült hus, hideg hus, pépes burgonya, rizs, saláta, kompót és bor. 9 órakor este 1 pohár tej.

Lázas betegek, vagy a kiknek étvágyuk nincsen, tejjel jól táplálkoznak; a tejet forralás után szabad csak inni és gyakrabban, kis adagokban. A tejet lehet vízzel, kávéval, vagy téával, Seltersi vízzel vagy gleichenbergi vízzel keverni. Oly betegek, kik a tejet nem emészthetik, ihatnak kefir.

A tüdővészesek tápszereiben főleg szénhidrátok és zsirok legyenek nagy mennyiségben jelen. Szénhidrátok: főzelék, kenyér és tészta alakjában adhatók. A tápszerekben foglalt zsirokon kívül főképp a csukamáj olaj ajánlandó; ez utóbbi azért előnyös, mert a szervezetbe könnyen felvehető zsír; haszna csak akkor észlelhető, hogyha napjában legaiább hat kanálnyiival vétetik.

A tüdővész gyógyító eszközei közt fontos szerepe van az alkoholnak (szesz) is, hatása egyrészt abban áll, hogy az anyag felhasználását meglassítja, másrészt a szív összehúzódásait szaporítja és erősíti. E szerrel azonban visszaélni nem szabad. Sör ily betegeknek nem jó, mert az emésztést lassítja, konyak csak tejjel kis mennyiségben adható. Legjobb a bort naponta $\frac{1}{2}$ litert 3 részre felosztva, evés után inni.

Kossuth Lajos!

Halandónak neve egykoron, — ma már eszmény, függetlenségi vágyaink örök boglára, multak dicsősége, jövődök reménye!

A most subanó esztendőnek szeptember hava 19-ik napján lesz száz éve annak, hogy ő született!

Minő ut, a monoki bölcsőtől, a még jelte-len sirig!

Sorsunknak siralma, mintha megremegettél volna az örök Igazságot! A nyugatot, az emberi művelődés kincseit és a szabadságot, századokon át védő magyar — megtörve, lenyügözve, elmaradva!

Lelket lehelt hát anyaföldünknek egy por-czemébe lelket, melyben benne legyen a tudásnak minden fénye, fajunknak alkotó ereje, érzéseiben a bérczek fensége, rónáink végtelenje és a szó villámos hatalma!

Igy adatott Ő nekünk!

És Kossuth Lajos elvégezte nemzet megváltó hivatását!

Ő adott szárnyat a gondolatnak!

Az ő forró szavától kezdtek rügyezni az egyenlőség és testvériség eszméi!

(Hogy virágjuk hullt — nem rajta mult!)

Szavától olvadtak le a milliók bilincsei, és lett a jobbágyból polgár, a népből nemzet, mely önmaga alkotja törvényeit, kormányozza önmagát!

Ő vezette ki a megujhadt nemzetet, elzárt közjogi helyzetéből, a verőfényre, hol a világ szabadságnapja ragyog, mondván a népeknek: ime testvérték!

Ő adta vissza történelmi öntudatunkat, küldetésünk hevületét, hivatásunk szentséges hitét!

De élhet-e nemzet, erejének érzete, vágyak és remények nélkül?

Avagy a hazaszeretnek esodás lobogása, egysége, mindenható ereje, kardjaink, három színű lobogóink győzelmi fördése, a férfi vér rózsahullása, a honvéd név, szóval a szabadságharc, nemzetünk szívének eme legszebb álma, emléke — és az ő neve nem válhatatlanul egygyek-e?

Nem ő volt-e, aki — midőn itthon minden elveszett — világrészeket bujdosott át, könnyet és részvétet fakasztván fátyolos dicsőségünk, ravatalos szabadságunkra, az emberiség szeméből.

És meghalt — hontalanul.

Türve, szenvedve, de meg nem hajolva!

Soha lélek öntudatosabban nem futott meg földi pályát, fenséges büszkébben nem olvadt át a halhatatlanságba, hogy egy nemzet eszményeinek sarkesillaga legyen minden időkre.

Érzed-e nemzetünk, hogy születésének százados fordulóján le kell borulnod emléke előtt!

Nem azért, hogy nevét védj az elmúlástól!

Gyöngyként ring az a századok hullámaiban!

Le kell borulnod, hogy hálát adj Istenednek, mert neked adta őt!

Hogy tanúságot tégy a nagyvilágnak!

Mert őt megbecsülni, maga is nagyság!

Hogy élete, teremtő ereje, honszerelme, szenvedése, tanításainak örök igazságaiból erőt és hitet meríts!

Erőt és hitet!

Mert megpróbáltatásaidnak, te sokszor halálra szánt, de mindig feltámadott nemzetünk, — ma sincs vége!

Nézz körül!

Mintha elborult volna feletted a szabadság lelke!

Eszményeid nincsenek elérve, vágyaid nincsenek teljesülve, — bizalmod fogyóban, hited hervadóban!

Munkád, verejtéked meddő, gyümölestelen!

Élhető harmat helyett a közöny zúzmarája fehérik mindenütt!

Ujra kiestél a népek családjából, elmaradtál a világ versenyéből és látva mások nagyságát, sóhajtván rebegjük: mi mindenünk hiányzik, mik nem vagyunk!

Szinte áldás, hogy ez ünnep most virrad reánk!

Siralma ciprusai kiengesztelődést suttognak!

Magasztos árnyaiban együtt térdelve, glóriás halhatatlanságunk megérinti kebleinket, hogy, — miként egykoron — újra egybe forrjunk a haza és szabadság szeretetében!

Magyar nemzetünk!

Ünnepeld meg a közeledő nagy napot! Oszthatlanul és egységesen!

Vésd szoborba alakját, ird könyveidbe emléket, zengd el templomaidban nevét, — mert ő látni, újraéledés és dicsőség, róla írni öröm és vigasztalás, nevét kimondani, hit és imádság!

Ünnepeld meg őt, puszták és mezők fia, aranykalászu termékedet gyűjtő magyar nép őt, ki egyenes lelkednek mélységes szeretete Kossuth apánknak nevezett el!

Emelkedjünk fel e napon Hozzá a csillagos magasságba!

Az országos függetlenségi és 48-as párt.

Szinészet.

Deák Péter szintársulata kedden kezdte meg előadásait városunkban, de bizony nem valami kedvező anyagi támogatás mellett.

Üres padok árulták el közönyösségünket a színművészet iránt, a mi bizony nem valami jó színben tünteti föl művészeti érdeklődésünket és fogékonyságunkat; a mihez azonban a felemelt helyárak is okot szolgáltatnak.

Bemutatoul „Lotti ezredesei“ bohózatos operett adatott elő, melyben Tomori Melissza mutatkozott be kellemes hangjával, sikkés tánczával, simpatikus megjelenésével és átérzett szereplésével.

Kiemelkedett a szereplők közül Szomori discret, előkelő játékaival, behizelgő hanghordozásával, keresett mozdulataival.

Vágó pompásan alakított, általában kedvence lett a közönségnek. Jó volt Deák, Vajda René és Barna Lajos, a kis kifutó fia.

Szardán „A páholy“ című bohózat ment, üres páholyok előtt. A mi ez estét illeti, a darab vagy nem jól van megírva, vagy nem jól volt eljátszva, de beszélni róla nem igen lehet.

Az előadásban Vágó meg Szomori igyekeztek a lelket tartani s a kevés publikumban a derültséget, Óváry sikeresen segített nekik. Catri fád volt.

Nagy Jenő egy kissé tulzott. Györi Matild ki egy szép csokrot is kapott — inkább a játékra figyelne jobban, ne a közönségre, egyébként meglehetősen játszott.

14-én csütörtökön Lindan és Kren kitűnő darabja, a „Svihákok“ került színre.

Előjáróban említünk meg annyit, hogy e nagy operette a fővárosi színházaknak is állandó repertoire darabja. Ezzel azt óhajtottam jelezni, hogy e darab „telt“ házakat szokott vonzani, a mi műpártoló közönségünk nagyrésze azonban, a „zóna“ hiányában nem méltatta kegyes pártfogásában.

Csekély viszonzásul nem említek többet, csak annyit, hogy annak a kevés számú érdeklődőnek a darab végén igazán nem volt több kívánni valója: vajha a derék igazgató is oly meglegedetten távozhatnék Cassájával, mint a milyen meglegedetten távoztunk mi az estélyéről!

Magáról a darabról, különösen az egyöntetőség, az összevágóság, összhang tekintetében csak dicsérőt mondhatunk. A mit még nem volt alkalmunk tapasztalni, az előadás gördülékenységét kell kiemelnünk, a mely most minden részletében knappolt.

A szereplők közül különösen kikel emelnünk Deákot, a kinek alakítása valóban elsőrendű vala. A páma azonban Szomorit illeti. Ez a fiatal művész a maga „sick“-jével; elegantiájával; eleven tüzes temperamentumával; aczél ruganyosságával, minden izében bámulatos könnyedsége által már is a közönség kedvence. Sze:etnök, ha egyetlen kitógásunkat is eloszlatná, ha a racsolásról lemondana.

A kiemelkedők között említsük meg Vágót, kinek maskkja megpillantásakor már kaczagunk.

Cathri iparkodott szerepét betölteni, a kitől azonban több tüzet, eleveniséget várunk; hidegsége, majd közönyössége mindig bántólag hat.

Kemény az előjátékban elég temperamentumos, aztán lanyhul, míg végre csak eneke kelt figyelmet.

A női szereplők közül ki kell emelnünk Réthy Linát, ki nagyon jó párja volt Szomorinak,

Tomory Melisszaról csak dicsérőt mondhatunk. Említsük meg komolyságát, mellyel szerepét felfogni igyekszik, nem úgy mint a többi hölgyek, kik inkább a publikumra figyelnek, sem hogy az előadásra s a kik néha-néha jelenet közben egész jeleneteket szereznek.

Deákné kedves színpadi alak. Vajda René is csinos hadnagyocska, csak egy kicsit több tüzre volna szüksége, azt pepig könnyen szerezhetne Szomoritól.

Pénteken zónaelőadásban „Ripp van Vinkle“

regényes operett ment, meglehetősen teltház előtt

Tomory Melissza a tőlle megszokott kedves játékaival gyönyörködtetett bennünket, a jó előadás sikerében osztoztak Pintér Irma, Kemény és Barna Lajos. Szomori kedvetlen volt.

Tegnap „San-Toy“ khinai daljáték került színre, ma pedig két előadás megy, d. u. fél 4 órakor „Falu rozsa“ népszínmű felhelyárakkal, este „Kurucz Feja Dávid“ — történeti színmű, melynek megtekintését nagyon melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

Heti műsor: hétfőn „Jupiter és társai“ kedden „Katalin“, szerdán d. u. „Népünnepély“ este: „Ocskay brigadéros“, csütörtökön „Pillangó k. a. és Almaza“, pénteken „Bolond“, szombaton „Sulamith“.

MI UJSAG?

— **Augusztus 18.** Nevezetes dátum ez a magyarok előtt. Dicsőségesen uralkodó Felsőges királyunk születésének dátuma ez, annak a bölcs és hatalmas uralkodónak, kinek kormányzása alatt virágzott ki a béke olajága s lőn a nemzet gazdag, művelt, erős; ki a saját boldogságát, népe boldogulásában keresi, trónjának szilárdságát nemzetének szeretetében találja. — Méltó és illő tehát, hogy nagyon szeretett Felsőges Urunk, királyunknak 73-ik születésének napját, augusztus 18-án, belső áhitattal és külső fénynyel ülje meg minden hű fia e Hazának. A király 73-ik születésnapja alhalmából, holnap délelőtt 8 órakor a római kath. egyházban fényes egyházi hálaadó istenisztelet tartatik, melyen megjelennek az összes hivatalnokok.

— **Szt. István napja.** Szerdán, aug. 20-án kegyelettel üli meg a nemzet első szent királyának ünnepét vallásilag is, meg nemzetileg is, — vallásilag, mert a keresztény vallás magvait Ő hintette el legelőször a magyarok között, mely által megszelidítvén és helyhez szoktatta őket. Nem csak vallás terjesztő volt a nagy király, hanem maga is első volt az elsők között — erényekben, miért is szentté avatattott. Nemzetileg is ünnepelünk e napon, mert, általa lőn a három hegy és négy folyó országa királysággá, suverén állami jelleggel helyet kért magának a többi birodalmak között. — A székes fővárosba e napon nagy pompával körülhordoztatik a szt. király jobb keze s a nevéviselő templomokban, így az abonyi r. k. templomban is, búcsú fog tartatni.

— **Nászünnepély.** Tamasy Béla szolnoki m. kir. állami akvvezető helyettes e hó 9-én tartotta egybekelési ünnepélyét Bogyo Sándor nyug. igazgató tanító kedves leányával, Bettikével. A polgári kötést Temeskőzy Gerzson anyakönyvvezető végezte. Az egyházi áldásban ft. Léway Mihály apát esperes plebános teljes apáti ornátusban, Tóth Kálmán kecskeméti és Felber István helybeli segéd-lelkészek assistálása mellett részesíté az új párt. A szertartás befejeztével ft. Léway Mihály apát, szép beszédet intézett a boldog párhoz. Násznagyok voltak: Gombkötő Győző szolnoki jegyző és Szabolcsi Dávid. Nyoszolyó leányok: Zerenczky Mária nkatai tanítónő, Tantossy Rózsa és Hay Erzsébet J.-berényből; nyoszolyó legények: Tomory István, Tóth Kálmán és Tantossy Kálmán.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt városunkban e hó 14-én. Kubinyi Béla, földink, környekünk társadalmának aggilis tagja, ujszászi állomás főnök, esküdött örök hűséget Horváth Teréz urhölgynek. Násznagyok voltak: Gulner Gyula államtitkár, országgyűlési képviselőnk és Baró Orczy Andor főrendiházi tag. A polgári kötést délután 6 órakor Temeskőzy Gerzson, anyakönyvvezető végezte, miután baráti szeretet sugalta rövid beszédben üdvözölte az új házastakat. Egyházi áldásban ft. Léway Mihály apát, esperes plebános, püspöki ornátusban részesíté az új párt, ft. Hirling János ujszászi plebános és Felber István helybeli segéd-lelkész segédkezése mellett. A czeremoniális eljárás bevégeztével a főpap költői szárnyalásu remek beszédet intézett az új párhoz, gyönyörtően vázolva a völegény ragaszkodását a szülői földhöz, a hol a szent kereszttségben részesült, a hol bölcsője ringott s a hová most is eljött az egyházi szent áldásért családi boldogságának küszöbén. Esküvő után az előkelő boldog pár Ujszászra hajtattott, kíséretükkel, a völegény vendégszerető házához egy kis szükkörű lakomára. Midő e diszes esküvőről referálunk, melegen óhajtuk, hogy barátunk és

földink és bájos neje életét zavartalan boldogság koszoruzza.

— **Bemutatózás.** Nt. Felber István s lelkes lendületes szónoklatban f. hó 10-én mutatkozott be a r k. híveknek. Szónoklatában tüzetesen a keresztség szentségét ismertette és szép tudással azon kötelemeket fejtegette, melyeket a szülők és keresztszülőknek a gyermekek nevelésénél feltétlenül szem előtt kell tartaniok A mindvégig tanulmányos beszédet nagy figyelemmel hallgatta a szép számu hívőség. — Szívélyesen üdvözljük új állomásán.

— **Itthon.** A cs. és kir. 13. huszárezred nálunk állomásozó százada 15-én reggel 1/2 9. órakor trombita harsogással jelezte megérkezését. a Vecsés körül végbe ment központosító divízió gyakorlatról. Hisszük, hogy a vitézül kiérdemelt elismerések s oly rekkenő forróságban végzett gyakorlat után jól fog esni a pihenés.

— **Népünnepély az Erzsébet ligetben.** Szerdán, Szent István király napján — Szintársulatunk egy, gazdag, fényes és mulattató műsorral, táncal egybekötött népünnepélyt rendez, melyre anyival inkább föl hívjuk közönségünk érdeklődését mert a mulattató „tarka-barka színelőadás”on kívül lesznek mindenféle versenyek is

— **Magyarságért.** Csáky Károly gróf váci püspök egy körrendeletet bocsátott ki, a megyebeli papsághoz és tanítói karhoz. Lelkes hangon hívja fel őket arra, hogy idegen nyelvű községekben a magyarosodás érdekét mozgassák elő. Ez a leirat megyés püspökünk hazafias érdemét árulja el.

— **A szolnoki polgári leányiskola államosítása.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Ellmaun Elvira, Csekeyné, Pesch Hermína és Wehle Lucia eddigi községi polgári iskolai tanítókat a X. fizetési osztályba rendes tanítónők és Hasitz Juliánna segéd tanítónőt a XI. fiz. osztályba sorozott polgári iskolai segéd tanítónővé nevezte ki és Ellmann Elvirát az igazgatói teendőket bizta meg.

— **Halálozás.** Fluch Ottokár tápió-györgyei nagybérlő a napokban elhalt. A megboldogult atyja volt a szomorú hirre vergődött Fluck Mártonnak. A hagyaték több, mint 200 ezer korona.

— **Új törvényszéki palota.** A tavasszal Kecskeméten új törvényszéki palotát építenek, a nagy temető utcai új szabályzási vonalba fogják építeni.

— **A kecskeméti ev. ref. jogakadémia.** a beiratások szeptember hó 1—8-ig tartanak: 8—15-ig folyamodás útján a tanári kar, október 15-ig nyomós okból a jogakadémia igazgató-tanácsa adhat az útlagos felvételre engedélyt. Beiktatási díj 20-, félévi tandíj 30 korona. Az alapvizsgálatok szeptember 1—15-ig tartanak. Alapvizsgálati díj 24 korona. Tápió-téti díj havonként 15 korona.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Helyben. Nehogy boldogtalanságáért egy hosszú életen köröszül engem okoljon, szerzeményét itt közöljük, legyen vele boldog.

M. E.-nek!

Láttam már hogy nem szeretek
Elbucsuzom barna kis lány te tőled
Bár a szívem fájdalomba megreped
Elbucsuzom mert nem szeretsz engemet
Mit is eped hű szívem akkor te érted
Reszket már a toll kezemben
S szememből két könyv csep hulott
Reszkető tollam hegyére
Hogy ne reszketne a tolam s ne hullana a könnyem
Hisz te tőled kel bucsut vennem
Akit én igazán és oly forrón szerettem
Reszkesz tollam kezemben
Repedjél meg árva szívem keblemben
Repedjél meg meg repedhetsz
Ugy sem sajnál senkissem
Mert még a kit úgy szeretted
Az sem sajnál tégedet
Sirjál szívem banatossan
Dobogj szívem fájdalommal
Majd fog még az ő szive is dobogni
Es fog az téged még majd megsiratni. B.— J.—

Nagy bútor eladás!

Rendkívül olcsó árak!

JELINEK B. A. és FIA
bútor-áruházában

Budapest, VII. Kerepesi-ut 8.
földszinti helyiségek.

SZERDAHELYI JÁNOS

könyvnyomdája, könyv-, papir- és irodaszer kereskedése
Abonyban.

Van szerencsém a t. szülőket értesíteni, hogy a szeptemberben kezdődő új iskolai évben fiú és leány polgári iskolai, valamint az összes elemi iskolai tankönyvek a legolcsóbb árban kaphatók lesznek üzletemben.

Tisztelettel

Szerdahelyi János.

A ki nem védekezik,

az nem szüretel!

A szőlő
O I D I U M

betegsége ellen

egyetlen biztos hatású szer a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

R É Z K É N P O R.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban a kilogrammonként 46 fillér.

10 és 5 kilogrammos zsákokban a kilogramm. 50 fillér.

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja; ajánlatosabb — mert a mustot nem bűdösíti — mint a tiszta kénpor vagy kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja!!!

Ott a hol eddig a peronospora nem jelentkezett még az idén, ott a rézkénpor egyúttal a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt, s így a harmadik permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás!

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

2—3

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V. Alkotmány utca 31 sz.

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

A por kapható! Havas Ignácnál, Abonyban.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest 63. sz.
által a legújanyosabb árak mellett ajánljátok:

2 1/2 egész 12 lóerőig, számkézalkalmazók, konkolyozók, kaszálok- és aratógépek, szétráztűzők, boronák.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szeeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes asztal-ekék.

3- és 3-vasd ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajegyeket kint mára ingyen és hirtelenbe küldetnek.

Liocolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép gyára

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, aratógépek, szétráztűzők, boronák.